

fàcil el resultat *-yll-* com *-ll-*; cf. INDUCTILE > fr. *andouille*, cast. *andullo*. I també essent un col·lectiu el diminutiu esdevé natural: no són país d'immensos alzinars aquestes valls temperades, de terra baixa.

Hi ha més NLL en confirmació d'aquest ILLICTULUM, ⁵ -ULA toponímic. En forma singular neutra ILLICTULUM deixà rastre en el Vallès en un *Alello* de l'antic terme de Terrassa; en un document de 1039: «infra termine de Terracia, in locum vocitatum *Alello* sive *Rosdors*, afr. oriente in *Arena*; meridie, in strata q. pergit per Egara ad *Monte Agudo*; de occiduo, in rio de Gallano et in Carrego; de circi in Torrecela sive in boscho» (BABL VII, 42).² És a dir, doncs, ILLICTULUM 'alzinaret'.

Un altre cas en degué existir a la Mallorca prejaumina: «Rahal *Alelutx*» i «Alq. *Allelutx*» en terme de Petra (*Rept.* 96, i Quadrado, 471). Probablement ILLICTULOS, amb l'evolució *zos* > *-útx*, *-is* > *-ítx* que hem documentat tant en el vol. I (tipus *Cugulutx* CULLLOS, *Hortalutx* HURTULOS). En fi també en tenim casos a Toscana, on Pieri dóna compte d'un *Lecchi*, *Lecchietto*, un *Légoli* o *Légrì* i dos *Lécre*, tots els quals, i clarament els dos primers, poden o deuen venir de ILLICTULUM (*Top. d. Valle dell Arno*, p. 240).

ILLICTUM, colle. de ILEX, -ICIS, ha estat postulat en llatí vulgar com a ètímon de diversos NLL romànics, p. ex. el llgd. *Alet*,³ i és la forma de tema arcaic corresponent a l'adj. *ilignus* 'de fusta d'alzina' (cf. més endavant *Aleny*); en lloc del clàssic ILLICTUM, la forma arcaica del colle., tal com hi ha SALICTUM junt amb SALICETUM, FILICTUM junt amb FILICETUM; el REW dóna molta descendència tant dels uns com dels altres. Els colle. diminutius en -TULUM/-TULA els hem trobats a parelles, junt amb els no diminutius, per a un grandíssim nombre de noms d'arbres, amb el resultat -ETULUM > *-ell* al costat de *-et*: *Llorell* i *Lloret*, *Pinell* i *Pinet*, *Espinavell*/*Espinalbet*, *Rourell*/*Rouret*, *Olive-la*/*Oliveida*, *Perella*/*Pereda*, *Canyelles*, *Canavelles* etc.

¹ No crec que s'hagi de fer una excepció, fundada en un personatge *Oto de Insula* que figura en docs. del Cartoral de Stes. Creus, dels anys 1188 a 1192 (vegeu-hi l'índex onomàstic) qualificat de vicesenescal, i admès com a «frater» del monestir; podia ser un dels templers o monjos militars que acudien des dels Pirineus i més enllà a la reconquesta del migjorn del Princ.: potser d'Illa de Tet (< INSULA).

² Hi reconeixem almenys *Riudors*, la Riera de les *Arenes*, St. Llorenç del Munt (*Mote Agudo*); i també aqueix rierol Gallà hi és conegut per la documentació antiga. — ³ També n'hi degué haver un duplicat a l'Urgellet, on trobem un Plan d'*Alet* com afr. de Montanissell, en *Spill* de Castellbò, 361°, any 1518; d'aquí potser, amb caràcter posttoponímic, un cogn. *Alet* que anoto a Lavansa (xxxviii, 37.23), amb fem. *Aleta* en doc. de 1585 de la SdUrg. (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 80) i Cova de N'*Aleta* mall. (Banyalbufar, xl, 1608.24).

Alell, *Alellutx* mall. ant., V. ALELLA

ALENDIR

Veïnat avui despoblat en el terme de Benavent, al N. de Lleida, uns 10 k.; figura escrit així en el cens de 1359 (*CoDoACA* XII, 21).

També esmentat en un doc. de 1388, on G. de Montcada ven al bisbe de Lleida els drets de Benavent, que afronta, 1) amb el terme d'*Alendir*, 2) Vilanova, 3) Torredelgada i Pont Major, 4) Torre d'En Mir (GGC, Lda., 159); més tard *Alandí*, que segons Reig Vilar-dell, fou població destruïda en temps de Felip IV. El mateix cens (ib. p. 43) porta un «loch del *Alentar*» a la vegueria de Tortosa; i és possible que també s'hi relacioni un *Alendolo* lloc citat l'any 1382 en un doc. ¹⁵ llatí entre els límits de Vistabella del Maestrat (BSCC XIV, 462). És versemblant que hi hagi parentiu entre aquests noms; el nexa inicial, l'intern *-nd-* i les comarques de tots tres indiquen origen aràbic.

Però no sé trobar-li etimologia fidedigna que no topi amb certes objeccions, sobretot fonètiques. Encara que siguin combinacions complicades, suggereixo: *call ed-dîâr* > *Alendir*, admetent que *dd* es vagi diferenciar en *-nd-*; i amb altres formes, del segon mot, *call ed-dâr* > *Alentar*; *call ed-dâr* > *Alendól* (llatinizat *-dolo* en el text), amb l'equivalència acústica *r = l* per la pron. morisca. El significat seria 'la petita (la més petita o més flaca) de les cases'. *Dâr* 'casa', «morada, habitacion» té diversos plurals, en particular *dâr* i *dîâr*; darrere i la *â* es podria tancar per imela, fins i tot davant *r*, i és possible que el context palatal conduís llavors fins al grau granadí de la imela; *û* > *ó* està en regla davant *r*; que *dd* s'ensordí en *tt* és fet comprovat en cat., i es pot concebre que llavors (?) es diferenciés en *nt*. L'arrel *call* fou sempre viva per tot, amb els sentits generals 'ser escàs, flac, secundari' (RMa «infirmas, parum, causari»; PAIc «enfermo, enfermedad»).

No sembla possible que el nom d'un cert *P. Salendini* documentat prop de Camarasa en un doc. de 1285 (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 149), en context llatí, s'identifiqui amb el d'*Alendir*, ni suposant que la *S'* fos l'article vulgar dels apeñatius, car el nom d'*Alendir* no degué ser-ho mai; més aviat lliga amb el NL *Salentill* de Coll de Nargó i Montpolt, diminutiu de *Sallent*, amb una dissim. de les *ll*. És més fundada l'etimologia aràbiga, i en rigor no són conclouents les objeccions. Més clar, que no s'hi relaciona el parlarès *Alendo*, pre-romà (< *-éndeu*), que va a continuació.

ALENDO

Llogaret de l'Alt Pallars situat al SO. del cap del seu municipi, Farrera. Es troba sobre un turó entre els barrancs que baixen de Farrera i de Mallolís. Madoz ens diu que tenia al segle passat tan sols tres cases i ens descriu un poble immers en la misèria: «El terreno, por su excesiva escabrosidad es de secano y poco fértil... Sus caminos son de herradura y se hallan ⁶⁰ casi intransitables... No hay otra especulación ni co-